

Cyprus

Samenvatting

Het Cypriotische herstel- en veerkrachtplan (*Recovery and Resilience Plan*; RRP) bestaat uit vijf componenten met in totaal 133 investeringen en hervormingen. Van de beschikbare middelen zal 41% worden besteed aan klimaatdoelen en 23% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De grootste klimaatinvesteringen worden gedaan ten behoeve van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en de beperking van energieconsumptie (296 miljoen euro), het vergroenen van de transportsector (91 miljoen euro) en het verbeteren van het watermanagement (87 miljoen euro). Op het gebied van digitalisering zet Cyprus in op het verbeteren van de infrastructuur, met name voor 5G en glasvezel (53 miljoen euro), en op het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de overheid (36 miljoen euro). Overige investeringen worden vooral gedaan op het gebied van versterking van de economie (449 miljoen euro) en de arbeidsmarkt, scholing en sociale inclusie (173 miljoen euro). Het Cypriotische plan omvat in totaal 1 miljard euro aan subsidies en 200 miljoen euro aan leningen.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De Commissie geeft aan dat voor alle landspecifieke aanbevelingen uit 2019 en 2020 er hervormingen en/of investeringen in het Cypriotische RRP zijn opgenomen. De uitdagingen die hiermee worden geadresseerd hebben betrekking op de overheidsfinanciën, de gezondheidszorg, de arbeidsmarkt, onderwijs, investeringen, de groene en digitale transitie en de financiële sector.

Cyprus heeft aanbevelingen gekregen om de efficiëntie in de publieke sector te verbeteren, de overheid en het rechtssysteem te verbeteren, en belastingontwijkende constructies tegen te gaan. Om het functioneren van de overheid en het rechtssysteem te verbeteren zal Cyprus investeren in de digitale toegankelijkheid van de overheid. Belastingontwijkende constructies worden tegengegaan door het invoeren van een voorheffing op rente-, dividend- en royaltybetalingen die het land uitgaan en door een het invoeren van een ingezetenschapstest voor bedrijven op basis van waar de rechtspersoon gevestigd is.

De aanbeveling om de niet presterende leningen aan te pakken wordt door Cyprus geadresseerd met een actieplan voor niet presterende leningen, waarbij dergelijke leningen onder meer worden verkocht aan daarin gespecialiseerde bedrijven, en door het geven van overheidsgaranties op woninghypotheken. Ook wordt het insolventieraamwerk hervormd, waarbij het gaat om zowel niet-geïmplementeerde onderdelen van een actieplan uit 2018 als het beter laten functioneren van de insolventieafdeling die vanuit de overheid hierbij betrokken is door onder andere digitalisering. Daarnaast bevat het RRP aanvullende wetgeving waardoor kredietverstrekkers hun portefeuille niet presterende leningen beter kunnen beheren, onder meer door betere toegang tot kadastrale informatie. Ook zal Cyprus de financiële kennis bij de bevolking vergroten door middel van betere voorlichting. De aanbeveling om het toezicht op de niet-bancaire financiële sector te verbeteren wordt opgevolgd door een uitbreiding van het personeel en het beleidsinstrumentarium voor de toezichthouders op de verzekeraars en pensioenfondsen.

De landspecifieke aanbevelingen op het gebied van de werkgelegenheid en sociale bescherming vragen om verbeteringen bij de arbeidsbureaus en flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden, het beter opnemen van jongeren op de arbeidsmarkt, verbetering van de scholing en invoering van het nationale gezondheidszorgsysteem. Volgens de Commissie adresseert het RRP deze aanbeveling onder meer door ook zelfstandigen en mensen met tijdelijke contracten in aanmerking te laten komen voor werkloosheids-, arbeidsongevallen- en ziekteverlofregelingen. Verder bevat het RRP maatregelen om leraren en scholen beter te evalueren en het gratis en verplichte onderwijs voor kinderen te vervroegen naar 4-jarigen, waar dat eerst 4 jaar en 8 maanden was. Daarbij worden ook investeringen gedaan die de kwaliteit en toegankelijkheid van het onderwijs moeten verbeteren. Voor het beroepsonderwijs worden twee nieuwe scholen opgericht om de geografische dekking in het land te verbeteren.

De aanbevelingen op het gebied van vergroening van de economie en de toegang van het midden- en kleinbedrijf (mkb) tot financiering worden door Cyprus geadresseerd met maatregelen op het gebied van vergroening van het belastingstelsel, het energiezuiniger maken van gebouwen en

woningen en het vergroenen van het vervoer door het bevorderen van het gebruik van elektrische voertuigen en het verbeteren van de oplaad-infrastructuur. Verder bevat het plan voorstellen om de elektriciteitssector te hervormen en daarmee de uitrol van meer hernieuwbare energiebronnen te faciliteren. Daarnaast bevat het Cypriotische RRP investeringen om watergebrek en verouderde waterleidingen en installaties te adresseren. Voor kleine en middelgrote bedrijven wil Cyprus een nationaal agentschap oprichten dat met leningen, garanties en deelname in eigen vermogen het groeivermogen van startups en het mkb ondersteunt.

Voor de aanbeveling over het verbeteren van het gerechtelijk stelsel zal Cyprus het gebruik van ICT in rechtbanken vergroten en rechters additionele scholing geven. In het kader van het efficiënter maken van het gerechtelijke stelsel zal Cyprus ook de procedures rondom het verstrekken en overdragen van bewijzen van eigendomsrecht herzien. Op het gebied van corruptiebestrijding wordt wetgeving voorgesteld die toeziet op het beschermen van klokkenluiders, het vergroten van de transparantie van de publieke besluitvorming en het voorkomen van belangenverstremming. Daarnaast zal begin 2022 ook een onafhankelijk anti-corruptie agentschap worden opgericht om dit beleid te coördineren. Verder worden de interne auditafdelingen van ministeries en de Interne Audit Dienst versterkt. De Commissie plaatst wel enkele kanttekeningen bij deze plannen, met name het feit dat Cyprus geen plannen heeft gepresenteerd om de *opsporing* en *vervolg*ing van corruptie aan te scherpen of te intensiveren.

De Commissie oordeelt dat het plan in voldoende mate alle of een significant deel van de uitdagingen uit de landspecifieke aanbevelingen van 2019 en 2020 adresseert. Het kabinet kan zich hierin vinden. De voorgenomen structurele hervormingen en investeringen zullen een belangrijke bijdrage leveren aan het verhogen van de potentiële economische groei en de weerbaarheid van de economie van Cyprus en bijdragen aan de vergroening van de Cypriotische economie. Veel zal wel afhankelijk zijn van een tijdige en zorgvuldige implementatie van deze maatregelen. Daarom acht het kabinet het van wezenlijk belang dat de Commissie de uitvoering van deze maatregelen goed blijft monitoren.

Mijlpalen en doelen

Het voorstel voor een uitvoeringsbesluit van de Raad omvat 271 mijlpalen en doelen voor de diverse hervormingen en investeringen. Van de betalingen is 59% gepland in de eerste helft van de implementatietermijn, waarbij het zwaartepunt in 2023 ligt. Voor de hervormingen ligt het zwaartepunt in de tweede helft van de implementatietermijn. De investeringen worden over de hele periode gedaan, waarbij afronding veelal pas richting het einde van de implementatietermijn is voorzien. De Commissie beoordeelt de opgenomen mijlpalen en doelen als realistisch, waarbij de opgenomen indicatoren voldoende relevant en robuust zijn om de voortgang te kunnen monitoren. Het kabinet kan zich vinden in het oordeel van de Commissie.

Controlesystemen

Het plan beschrijft volgens de Commissie een adequaat systeem voor de implementatie van het herstelplan voor het voorkomen, detecteren en corrigeren van corruptie, fraude en belangenverstremming en het voorkomen van dubbele (Unie-)financiering. Er is volgens de Commissie sprake van een robuust controlesysteem, met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden. Wel geeft de Commissie aan dat Cyprus een tijdelijk opslagsysteem moet opzetten in afwachting van een specifiek voor het RRP op te zetten informatiemonitoringsysteem. Hierover verwacht de Commissie van Cyprus een audit-rapport voor eind maart 2022, of in elk geval voor het eerste betalingsverzoek wordt ingediend.

Eindoordeel kabinet

Op basis van bovenstaande kan het kabinet zich vinden in de positieve beoordeling van het Cypriotische herstelplan door de Europese Commissie. Het kabinet kan zich ook vinden in de mijlpalen en doelen en bijbehorende bedragen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen. Het kabinet is daarom voornemens in te stemmen met het voorgestelde uitvoeringsbesluit van de Raad.